

Sygnatura akt III RC 236/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 10-10-2016 r.

Sąd Rejonowy w Koninie Wydział III Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Adam Michalak

Protokolant: Kinga Woźniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 03-10-2016 r.

sprawy z powództwa wniesionego przez **K. P. (1)**

w imieniu małoletniego **P. L.**

przeciwko pozwanemu **Ł. L.**

o podwyższenie alimentów

1. Podwyższa alimenty ustalone ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Koninie z dnia 1.10.2008r. w sprawie III RC 511/08 należne od pozwanego Ł. L. na rzecz małoletniego P. L. z kwoty 250,00 zł do kwoty **420,00 zł** (czterysta dwadzieścia zł zero gr) miesięcznie, płatne do rąk matki małoletniego K. P. (1), począwszy od dnia 19.04.2016r., na zasadach jak dotychczas.
2. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.
3. Wyrokowi w punkcie 1 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.
4. Odstępuje od obciążenia pozwanego kosztami sądowymi i obciąża nimi w całości Skarb Państwa.

Adam Michalak

Sygnatura akt III RC 236/16

UZASADNIENIE

Na podstawie zawartej dnia 01.10.2008r. ugody pomiędzy pozwanym, a matką małoletniego P. L. /sygn. akt III RC 511/08/ pozwany Ł. L. był zobowiązany do łożenia podwyższonych alimentów na rzecz małoletniego P. L. z kwoty 200 zł do kwoty 250 zł miesięcznie. Małoletni powód miał wtedy dwa lata. Matka małoletniego powoda ma również syna P., pochodzącego z innego związku, który wtedy miał 6 lat oraz na którego otrzymywała alimenty w kwocie 200 zł. W dacie zawarcia w/w ugody co do kwoty alimentów matka małoletniego powoda była zatrudniona przy pracach społecznie użytecznych, za które pobierała wynagrodzenie w kwocie 250 zł. Zgodnie z przedłożonym do tejże sprawy zaświadczeniem (...)u w K. K. P. (1) – matka małoletniego pobierała zasiłek rodzinny w kwocie 112 zł miesięcznie oraz zaliczkę alimentacyjną w kwocie po 250 zł miesięcznie. Nadto, otrzymywała zasiłek celowy w lipcu 2008 r. w wysokości 140 zł, w sierpniu 137 zł, zasiłek celowy na zakup żywności od czerwca do sierpnia po 200 zł miesięcznie oraz zasiłek okresowy od czerwca do lipca w kwocie po 49,08 zł, w sierpniu 74,08 zł. W tym czasie, pozwany był zarejestrowany w Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna, bez prawa do zasiłku. Pozwany z zawodu jest murarzem. Pozwany w dacie ustalenia kwoty alimentów nie miał poza powodem na utrzymaniu nikogo. K. P. (1) wynajmowała 2 pokojowe mieszkanie, w związku z czym była zobowiązana do regulowania czynszu w kwocie 600 zł miesięcznie, oraz

innych opłat z tytułu zużytych mediów. Z mieszkania przysługiwało jej dofinansowanie w kwocie 200 zł. Korzystała również z pomocy rodziców, zaś w opiece nad dzieckiem pomagał jej brat.

Małoletni powód P. L. ma obecnie 9 lat, zaś matka małoletniego wychowuje, również starszego syna w wieku 14 lat, z pierwszego związku, na którego otrzymuje obecnie świadczenie alimentacyjne w kwocie 500 zł, objęte egzekucją komorniczą. Łącznie pobierane zasiłki z opieki społecznej przez matkę małoletniego powoda wynoszą ok. 700 zł. K. P. (1) zamieszkuje wraz z małoletnimi w mieszkaniu komunalnym oddanym jej w najem przez Urząd Miasta w K.. K. P. (1) ponosi miesięczne koszty utrzymania w wysokości 600 zł, ponadto ma zaciągnięte zobowiązania kredytowe, których nie reguluje. Małoletni P. L. obecnie będzie uczęszczał do IV klasy szkoły podstawowej. Matka małoletniego P. L. wskazała, iż koszt jego utrzymania to kwota rzędu 1000 zł miesięcznie. Nadto, wskazała, iż ponosi standardowe wydatki na małoletniego, przy czym są one zwiększone w okresie wrześnieowym, z uwagi na rozpoczęcie roku szkolnego. Małoletni w związku z wypełnianiem obowiązku szkolnego, został objęty zgodnie z ustawą darmowymi podręcznikami i ćwiczeniami, poza podręcznikiem i ćwiczeniem do religii. Pozwany dokonał zakupu w toku sprawy przedmiotowych książek na rzecz małoletniego na kwotę 26,50 zł. Ponadto, pozwany uregulował należność z tytułu ubezpieczenia małoletniego w kwocie 30 zł. Pozwany, nadto zakupił materiały szkolne na rzecz małoletniego powoda na kwotę 112,63 zł.

W chwili obecnej pozwany Ł. L. posiada troje małoletnich dzieci, z czego każde pochodzi z innego związku. Ponosi z tego tytułu koszty ich utrzymania. Na 5- letnie dziecko płaci alimenty w kwocie 400 zł, z czego reguluje samodzielnie kwotę 250 zł, bowiem tylko taką kwotę jak wskazał, jest w stanie uiszczać. Powyższe jednak nie jest objęte egzekucją komorniczą. Najmłodsza 2- letnia córka pozwanego jest pod jego opieką, z której matką pozostaje w nieformalnym związku. Pozwany posiada zatrudnienie, przy czym wypłacane wynagrodzenie na jego rzecz jest zależne od zakresu zleceń. Średnio pozwany zarabia 660 euro miesięcznie, z czego 275 euro płaci za wynajmowane mieszkanie, 14 euro za prąd oraz 50 euro za gaz. Dodatkowo pozwany dokonuje spłat grzywny zasądzonej w związku z przegraną sprawą dotyczącą zasiłku rodzinnego w Niemczech – tzw. K., o przyznanie którego wnosił na rzecz P. L.. Pozwany reguluje alimenty na rzecz małoletniego powoda w wysokości wskazanej w ugodzie sądowej.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie dowodów:

- dokumenty na kartach: 22, 24-27.

- zeznania: K. P. (2) oraz pozwanego Ł. L.,

- akta: III RC 511/08.

Dowody przyjęte w zakres ustaleń były spójne, miały treść logiczną i wzajemnie się uzupełniały. Sąd nie dopatrywał się przyczyn do podważania ich wiarygodności i mocy dowodowej.

Sąd pominął dowód z dokumentów na k. 16-18,23, 24- w zakresie jednego rachunku, mając na uwadze treść art. 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001r. – prawo o ustroju sądów powszechnych, stanowiącego, iż językiem urzędowym przed sądem jest język polski, wobec nie przedłożenia tych dokumentów ze stosownym pouczeniem.

Zastosowane prawo materialne określiło fakty dla sprawy istotne. Pozostałe nie miały dla niej znaczenia i Sąd ich nie ustalał, a dowodów ich dotyczących nie oceniał (art. 227 kpc). Uzasadnienie sporządzono według wskazań art. 328 § 2 kpc i ograniczono do elementów niezbędnych dla kontroli instancyjnej. Treści dowodów przyjętych do ustaleń Sąd nie powtarzał w uzasadnieniu i zawarł w nim tylko istotne wnioski z nich wynikające. Te dowody Sąd czyni integralną częścią uzasadnienia z uwagi na zasadę jawności postępowania sądowego (art. 9 kpc).

W postępowaniu Sąd kierował się naczelną zasadą nowożytnego procesu cywilnego - kontradiktoryjnością. Dlatego Sąd nie przeprowadzał dowodów z urzędu i dokonywał ustaleń na podstawie aktywności stron w prezentowaniu dowodów i związanej z nią zasady ciężaru dowodu (art. 3 i 233 kpc, art. 6 kc). Jak wyjaśnił Sąd Okręgowy w Koninie kontradiktoryjny model współczesnego procesu sądowego zakłada, iż obecnie na sądzie rozpoznającym

sprawę nie spoczywa powinność zarządzania dochodzeń mających na celu uzupełnienie i wyjaśnienie twierdzeń stron oraz poszukiwanie dowodów w celu ustalenia rzeczywistej treści stosunków faktycznych i prawnych. Dysponentami postępowania dowodowego są bowiem strony, na nich spoczywa ciężar dowodu dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 232 zd. 1 kpc), zaś niedostatki w dowodzeniu określonego faktu powodują dla strony, na której ciężar dowodu spoczywał, niekorzystne skutki prawne w postaci przegrania procesu (wyrok Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 04 kwietnia 2016 r., sygn. I 1 Ca 58/16).

Dlatego na wydany wyrok wpłynęła bezpośrednio ocena wypełnienia przez strony ciężaru dowodzenia w procesie.

Kontrydktoryjny charakter procesu cywilnego podkreślano w kolejnych nowelizacjach kodeksu postępowania cywilnego. Po skreśleniu § 2 w przepisie art. 3 kpc (z dniem 1.07.1996 r.) Sąd został zwolniony z obowiązku wyjaśnienia rzeczywistej treści stosunków faktycznych i prawnych. Złamanie zakazu dowodzenia z urzędu mogłoby skutkować naruszeniem konstytucyjnej zasady bezstronnego sądu - art. 45 ust. 1 Konstytucji (tak SN w wyroku z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 175/00). W obecnym, kontrydktoryjnym modelu procesu cywilnego, sąd nie ma obowiązku dążenia do wykrycia prawdy materialnej, a jego obowiązkiem nie jest dochodzenie w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron, ani wykrycia dowodów pozwalających na ich potwierdzenie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2003 r., I ACa 1457/03, OSA 2005/3/12).

Już we wcześniejszym orzecznictwie wyrażano ideę procesu kontrydktoryjnego wskazując, że powinność sądu w czuwaniu nad tym, aby strona słabsza nie doznała uszczerbku z powodu nieudolnej lub słabej obrony, była cechą znamioną w procesie socjalistycznym, realizującym zasady prawdy, socjalistycznej dyspozycyjności i faktycznej równości stron (tak SN w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej - zasadzie prawnej z dn. 21 lipca 1954 r., I CO 22/54, OSNCK 1955/1/1). W opozycji do tamtego modelu stoi współczesny, nowożytny model procesu kontrydktoryjnego.

Sąd zwolniony został z obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego za strony z urzędu, również w sprawach o roszczenia alimentacyjne. Wyraźne uchylenie zapisu, który do 1996 roku wynikał z § 2 art. 3 kpc oznacza, iż w każdej sprawie cywilnej sąd nie prowadzi już urzędowego postępowania dowodowego. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 stycznia 2000 r. w sprawie II CKN 1111/9, wobec tendencji do wzmocnienia kontrydktoryjności postępowania sądowego, wyrażonej w nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego z 1996 r., uprawnienie sądu do działania z urzędu musi obecnie wyraźnie wynikać z przepisu ustawy i nie można go domniemywać. Od tej daty rola sądu nie polega na wykonywaniu przezeń obowiązków procesowych ciążyących na stronach (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 listopada 1996 r., III AUa 26/96). Wobec powyższego straciła na aktualności uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r. w sprawie wytycznych dotyczących orzekania o alimentach w zakresie, w jakim wskazywała na aktywność sądu w gromadzeniu i przeprowadzaniu dowodów (pkt XV wytycznych). Wzrost świadomości prawnej społeczeństwa, zwiększona dostępność usług prawnych dla obywateli, powstała m.in. na skutek otwarcia korporacji prawniczych, a także możliwość skorzystania przez stronę z profesjonalnej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, to inne, pozakodeksowe okoliczności, potwierdzające słuszność zmian prawnych w kierunku wzmocnienia aktywności dowodowej stron i ograniczenia na tym polu roli sądu.

W myśl treści art. 138 krio w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Nie należy jednak zapominać, iż zgodnie z treścią art. 135 § 1 krio zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje. Nie jest możliwe ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako przejawy zbytku nie powinny być uwzględnione. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle można określić potrzeby życiowe, materialne i intelektualne uprawnionego (uzasadnienie to tezy IV uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 roku, II CZP 91/86).

Zakres potrzeb dziecka, które powinny być przez rodziców zaspokojone, wyznacza treść art. 96 k.r.o., według którego rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie - odpowiednio do jego uzdolnień - do pracy dla dobra społeczeństwa. Potrzeby uprawnionego oraz możliwości zobowiązanego ulegają zmianie, tym samym może ulegać zmianie wysokość alimentów. Dlatego też w razie zmiany stosunków zarówno uprawniony jak i zobowiązany mogą żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego (art. 138 k.r.o.). Dla stwierdzenia czy nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu art. 138 k.r.o., należy brać pod uwagę, czy istniejące warunki i możliwości mają charakter trwały, dotyczą okoliczności zasadniczych, ilościowo znacznych i wyczerpują te przesłanki, które w istotny sposób wpływają na istnienie czy zakres obowiązku alimentacyjnego. Zmiana orzeczenia dopuszczalna jest tylko w razie zmiany stosunków powstałych po jego wydaniu, a jej ustalenie następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi (uzasadnienie to tezy VII wyżej wskazanej uchwały).

Od czasu ustalenia obowiązku alimentacyjnego pozwanego względem małoletniego powoda, na mocy ugody sądowej zawartej przed Sądem Rejonowym w Koninie z dnia 1 października 2008r. /sygn. akt III RC 511/08/ wzrosły potrzeby dziecka. Od tamtego czasu upłynęło 8 lat. W chwili obecnej P. L. uczęszcza do IV klasy podstawówki (uprzednio miał zaledwie dwa lata). Jeżeli chodzi o pozwanego Ł. L. to zmieniły się jego możliwości zarobkowe, bowiem obecnie posiada zatrudnienie, z tym że ma na utrzymaniu dwójkę dzieci, z czego jedno jest pod jego opieką. Mając na względzie całokształt okoliczności niniejszej sprawy Sąd uznał, że od chwili ustalenia alimentów na rzecz małoletniego powoda nastąpiły istotne zmiany okoliczności w rozumieniu art. 138 k.r.o., zwłaszcza w zakresie jego zwiększonych potrzeb, związanych z naturalnym rozwojem. Biorąc pod uwagę sytuację majątkową oraz możliwości zarobkowe rodziców małoletniego powoda, a także jego potrzeby, Sąd ustalił obowiązek alimentacyjny pozwanego na rzecz syna na kwotę po 420 zł miesięcznie. Suma, o którą podniesiono ustalone 8 lat temu alimenty, w ocenie Sądu, jest kwotą wystarczającą. Ponadto pozostaje ona w zakresie możliwości zarobkowych pozwanego, który nie jest osobą niezdolna do pracy.

W świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa w całości i podwyższenia alimentów na rzecz małoletniego powoda do kwoty żądanej przez powoda. Strona powodowa nie wykazała, aby w tym okresie doszło do tak istotnych zmian okoliczności, które uzasadniałyby uwzględnienie powództwa w całości i trzykrotne aż podwyższenie alimentów.

Ustalając alimenty w tej wysokości, Sąd miał na uwadze, że obowiązek alimentacyjny spoczywa również na matce małoletniego powoda z tym zastrzeżeniem, że obowiązek ten jest przez nią również realizowany poprzez osobiste starania o utrzymanie i wychowanie dziecka (art. 135 § 2 k.r.o.). W tej sytuacji obowiązek alimentacyjny jego ojca powinien być ustalony na kwotę po 420 zł miesięcznie, począwszy od dnia 19.04.2016r. (data wniesienia pozwu). Ustalając wysokość świadczenia, Sąd miał na względzie fakt, że pozwany płaci ustalone alimenty. Oprócz tych świadczeń poniósł także wydatki na zakup synowi przyborów szkolnych, podręczników, uregulował należność za ubezpieczenie, zatem posiada zdolności płatnicze. Zauważyć również należy, że pozwany ma również na utrzymaniu dwoje małoletnich dzieci, dlatego zasądzenie alimentów ponad kwotę 420 zł byłoby dla niego zbyt nadmierne.

W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanych przepisów, należało orzec jak w pkt 1 i 2 wyroku.

Sąd na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.) odstąpił od ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa opłaty sądowej, od której powódka zwolniona była z mocy ustawy, mając na względzie jego sytuację majątkową i rodzinną, jak również ciążące na nim zobowiązania alimentacyjne (pkt 4 wyroku).

W oparciu o art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. wyrokowi w pkt 1 nadano rygor natychmiastowej wykonalności – pkt 3 wyroku.

Adam Michalak

Z/

1. Wyrok prawomocny w dniu .....

2. Odnotować.

3. Wyłączyć akta dołączone.

4. Akta odłożyć.

K-n dn. ....

SSR Adam Michalak